

Ky dokument nuk është prova. Prova janë bajtët e ruajtur: HTML-ja e faqes, pamja e saj, dhe zinxhiri i hash-eve që i lidh. Kjo dëshmi është paraqitja e tyre, e prodhuar automatikisht. Verifikohet me kodin më poshtë **pa na pyetur ne**.

ARTIKULLI

TITULLI	zbulimet - Ku ndodhen gjurmët më të vjetra të këmbëve në botë?
ADRESA	https://www.syri.net/trashegimi/919635/ku-ndodhen-gjurmet-me-te-vjetra-te-kembeve-ne-bot-e/
BURIMI	syri.net
GJENDJA	online

KOHA

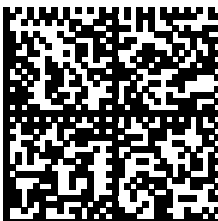
KAPUR NGA NE	28 shtator 2026, 09:29:34 UTC <i>Dritarja jonë e pasigurisë: ± 300 s — intervali me të cilin e kontrollojmë këtë burim.</i>
DEKLARUAR NGA PORTALI	28 shtator 2026, 08:20:54 UTC <i>Koha e deklaruar vjen nga pala që po vlerësohet. Ora jonë nuk preket prej saj, dhe të dyja shfaqen këtu të ndara.</i>

HASH-ET · SHA-256

PËRMBAJTJA	e72f2c36f69bfde1f318932fba83802be1c4969e58aab0cb3a512728ed1ec3af
TEKSTI	b96a21f3bdc0b92027b1715b422459a66fd19d2636a0d0f9ad4fbdc637528261
PAMJA	3d8a0ce20cbe25a82f5a840d9af55d1f8e9f8b4f88be7eb26f9b86cb30fe810d

ZINXHIRI I PROVËS

KJO HYRJE	9d9435776edbb4eb7bf70c4cf8d10b77e32b8db3bf1d2256db7b2793e91a03b0
E MËPARSHMJA	—
RRËNJA MERKLE	abea285c66b625fda61d55a4ce47e92e047f4e5aa34cb0aedb7a5ee71b2cb2e0
ANKORIMI	submitted — dërguar, ende pa bllok <i>Deri te blloku, kjo provon integritetin, jo kohën.</i>

SKANOJE PËR TA VERIFIKUAR

Kodi të nxjerr te eksploruesi i STAMLES. Ai regjistër nuk është yni: nëse serveri ynë bie nesër, vula mbetet aty ku është.

Faqja tregon njërën nga tri gjendjet — **nuk u gjet**, **në radhë**, ose **e konfirmuar** me bllokun, rrënjën Merkle dhe transaksionin në Polygon. Krahazo hash-in që gjen atje me atë të shtypur më lart: nëse përputhen, kjo kapje ekzistonte para asaj ore, dhe ne nuk mund ta kishim ndryshuar pas saj.

<https://scan.stamles.eu/verify/9d9435776edbb4eb7bf70c4cf8d10b77e32b8db3bf1d2256db7b2793e91a03b0>

PAMJA E FAQES

Renderuar nga HTML-ja jonë e ruajtur, jo nga rrjeti. **Riprodhon kopjen tonë, jo pamjen e atëhershme:** stilet dhe imazhet e largëta mund të mos ekzistojnë më ose të kenë ndryshuar.

Motori: chromium-stored+assets · dritarja 1280×1024 px

ÇIM PEĐA
'Nuk e dija, nuk mjafton më'

FATMIR MEDIU
Rama heshti për Kosovën në OKB, nuk iu kundërvu Vuçiçit dhe zgjodhi të flasë për Diellën

më të lexuarat

SYRI TV/ Zbulim i ri arkeologjik në Memaliaj, gjeihen dy mozaikë në një vendbanim

Ku ndodhen gjurmët më të vjetra të këmbëve në botë?

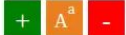
Bota mesjetare kishte 'deepfake'-et e veta – zyrtarët e kishës përdorën për shekuj një dekret perandorak të falsifikuar

Ku ndodhen gjurmët më të vjetra të këmbëve në botë?

10:20, 28/09/2026

ZMADHO TEKSTIN

Pyetja se ku ndodhen gjurmët më të vjetra të njerëzimit varet nga mënyra se si përcaktohet fjala "më të vjetra". A bëhet fjalë për gjurmët më të hershme të konfirmuara të paraardhësve tanë, apo për gjurmë të një krijese edhe më të lashtë që ecte me dy këmbë para shfaqjes së gjinisë homo?

Sot, debati përqendrohet kryesisht te dy zbulime: gjurmët e Laetolit në Tanzani, rreth 3.6 milionë vjet të vjetra, dhe ato të Kretës në Greqi, që mund të jenë rreth 6 milionë vjet të vjetra. Ekspertët i konsiderojnë gjurmët e Laetolit si më të vjetrat e konfirmuara, ndërsa ato të Kretës mbeten objekt debati.

Gjurmët e Laetolit

Të zbuluara në vitet 1970 nga arkeologia Mary Leakey dhe ekipi i saj, gjurmët e Laetolit përbëjnë një shteg rreth 27 metra të gjatë, me afërsisht 70 gjurmë të lëna nga tre individë. Ata ecën mbi një shtresë hiri vullkanik të lagësht, e cila u forcua nga reshjet dhe më pas u mbulua nga një shtresë tjetër hiri, duke ruajtur gjurmët për më shumë se 3 milionë vjet.

Gjurmët tregojnë një ecje dykëmbëshe, me hapa relativisht të shkurtër. Në të njëjtën shtresë janë gjetur fosile të australopithecus afarensis, specia me të cilën lidhet edhe "Lucy", skeleti i famshëm i zbuluar në Etiopi. Kjo e mbështet fort lidhjen mes gjurmëve dhe kësaj specijeje.

Gjurmët e debatueshme të Kretës

Në vitin 2002, një paleontolog zbuloi pranë fshatit Trachilos, në Kretë, më shumë se 50 gjurmë të fosilizuara. Fillimisht ato u datuan rreth 5.7 milionë vjet më parë, por një analizë e vitit 2021 i vendosi në rreth 6.05 milionë vjet.

Gjurmët kanë disa karakteristika që ngjajnë me këmbën njerëzore: gishtërinj të drejtuar përpara, shputë asimetrike dhe mungesë kthettrash. Kjo ka ngritur mundësinë që ato të jenë lënë nga një hominin që ecte me dy këmbë shumë më herët nga sa mendohej.

Një kandidat i mundshëm është *Graecopithecus freybergi*, një hominin i propozuar, fosilet e të cilit janë gjetur në Greqi dhe janë datuar mbi 7 milionë vjet më parë. Megjithatë, lidhja mes tij dhe gjurmëve nuk është provuar.

Nëse gjurmët e Kretës janë vërtet 6 milionë vjet të vjetra dhe janë të një hominini, ato do të tregonin se evolucioni i ecjes me dy këmbë ishte shumë më kompleks dhe se një pjesë e rëndësishme e historisë së hershme njerëzore mund të jetë zhvilluar në Europë. Për momentin, kjo mbetet një hipotezë e debatueshme.

Nga paraardhësit të *homo sapiens*

Në lleret të Kenias ndodhen disa nga dëshmitë më të hershme të pakontestuara të ecjes dykëmbëshe të ngjashme me tonën. Një analizë e vitit 2024 tregoi se *homo erectus* dhe *paranthropus boisei* kishin ecur në të njëjtin breg liqeni rreth 1.5 milionë vjet më parë. Gjurmët tregojnë dallime në anatominë dhe mënyrën e ecjes së këtyre dy specieve.

Gjurmët më të vjetra të njohura të *homo sapiens* janë zbuluar në Parkun Kombëtar Garden Route të Afrikës së Jugut. Ato janë rreth 153,000 vjet të vjetra dhe japin të dhëna për gjatësinë e hapit, qëndrimin dhe përmasat trupore të njerëzve të hershëm modernë.

Gjurmë të tjera kanë ndihmuar në zbulimin e rrugëve të migrimit njerëzor. Në Arabinë Saudite janë gjetur shtatë gjurmë të datuara rreth 112,000–121,000 vjet më parë. Ndërsa në White Sands, në Nju Meksiko, gjurmët e njerëzve janë datuar rreth 23,000–21,000 vjet më parë, duke dëshmuar praninë njerëzore në Amerikë gjatë Epokës së Akullnajave.

Gjurmët e lashta janë sidomos të vlefshme sepse tregojnë jo vetëm se ku jetonin njerëzit dhe paraardhësit e tyre, por edhe si lëviznin. Duke i kombinuar me fosilet, veglat e lashta dhe ADN-në, shkencëtarët mund të rindërtojnë më mirë historinë e evolucionit dhe migrimit njerëzor.

Kështu, kërkimi për gjurmët më të vjetra nuk është një shteg i vetëm dhe i qartë. Çdo zbulim i ri shton një pjesë të mozaikut dhe na ndihmon të kuptojmë se ku dhe kur paraardhësit tanë nisën të ecin në rrugën që çoi te njeriu modern.

© SYRI.net

Lexo edhe:

SYRI TV/ Zbulim i ri arkeologjik në Memaliaj, gjeihen dy mozaikë në një vendbanim

Tërësisht i panjohur - Qyteti romak zbulohet në Austrinë e Poshtme

Dhoma të fshehura pas varrit të Tutankhamunit?! – Çfarë zbuluan provat e reja

TË NGJASHME

A i përkiste kjo unazë Ponc Pilatit?

'Kodi i fshehtë' i Piramidës së Madhe? Studimi i ri pretendon se përmasat e saj lidhen me Hënën dhe planetët

Dhoma të fshehura pas varrit të Tutankhamunit?! – Çfarë zbuluan provat e reja

Zgjidhet misteri 1600-vjeçar – Turqia konfirmon ekzistencën e tunelit 9 km nën Shën Sofinë

Matematikani hedh poshtë mitin e lashtë për tempullin e Partenonit

Princesha e lashtë që mposhte armiqët me gjuhën e saj të mprehtë

Andenne kujton refugjatët shqiptarë, 70 vite nga mbërritja e tyre në Belgjikë

LAJME POLITIKË KRONIKË EKONOMI KOSOVA BOTË KULTURË SHKENCË SPORT JETË/STIL TRASHËGIMI MIEDIS ARKIVA

SYRI.net është agjencia më e madhe e lajmeve në Shqipëri, që brenda një kohe të shkurtër është kthyer në lider të informacionit. Në SYRI.net do të gjeni opinionistë më me emër në vendin tonë, investigime dhe lajme që nuk do ti gjeni diku tjetër. Lajmet në SYRI.net janë prodhim i SYRI.net dhe nuk lejohet marrja e tyre pa një komunikim të mëparshëm me redaksinë. Ju ftojmë të klikoni dhe të na shkruani sa herë që ju mendoni se duhet. Stafi i SYRI.net

Për informacione info@syri.net, për reklama marketing@syri.net

Pamja këtu është e ri-koduar për ta futur në dokument. Artefakti autoritar është skedari WebP i ruajtur, dhe hash-i i tij është ai i shtypur te faqja e parë — pra dallimi është i verifikueshëm, jo i fshehur.